

Sammanfattning

ICEMs världskonferens om massa- och pappersindustrin Bryssel, Belgien 15 och 16 november 2005

ICEMs världskonferens om massa- och pappersindustrin, som hålls vart fjärde år, fokuserade på följande ämnen:

- ✓ Den ekonomiska situationen i branschen, framtida trender, samgåenden och förvärv och fackets svar på globaliseringsutmaningen
- ✓ Globala avtal, globala fackliga nätverk och internationell solidaritet
- ✓ Kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft
- ✓ Hälsa, säkerhet och miljö
- ✓ Jämställdhet

Vid konferensen deltog 65 fackliga representanter från 17 länder (Österrike, Belgien, Brasilien, Kanada, Danmark, Finland, Frankrike, Japan, Nederländerna, Norge, Ryssland, Sydafrika, Spanien, Sverige, Tyskland, Uruguay och USA).

Dag 1

Öppnande

Konferensen inleddes av **ICEMs generalsekreterare Fred Higgs** som förklarade att **Sune Ekbåge, tillförordnad ordförande för ICEMs massa- och pappersindustrisektor**, var försenad på grund av en arbetskonflikt i Sverige och skulle komma senare samma dag, samt att han själv tillsvidare skulle agera mötesordförande. Han bad sedan **Bruno Bachely** från FGTB att välkomna deltagarna å värdlandets medlemsförbunds vägnar.

Bruno Bachely (förbundssekreterare i FGTB, Belgien) hälsade delegaterna välkomna och informerade om situationen i den belgiska massa- och papperssektorn där man har haft

en omfattande arbetskonflikt och strejk vid Stora Ensos bruk vid Langerbruggeanläggningen i Gent, där ledningen antagit en starkt antifacklig ståndpunkt.

Fred Higgs (ICEMs generalsekreterare) välkomnade deltagarna, talade om massa- och papperssektorn som en globaliserad bransch och tog samtidigt upp de svårigheter som detta utgör för facket och hur de kan hanteras.

Eugene Kuprin (ICEMs branschsekreterare för massa- och pappersindustrin) gjorde en presentation av den aktuella situationen och trenderna i branschen, med utgångspunkt från den branschrapport som distribuerats till deltagarna, viktiga arbetskonflikter som globaliseringsprocesserna lett till samt ICEMs svar på utmaningarna i sektorn.

(Se Powerpointpresentationen (på engelska) på <http://www.icem.org/files/File/Powerpoints/0511EugenePaper.ppt>; och bakgrundsdocumentet för konferensen (på ICEMs officiella språk) <http://www.icem.org/index.php?id=147>)

Sune Ekbåge (ordförande i Pappersindustriarbetareförbundet, Sverige) hälsade deltagarna välkomna och berättade att hans fackförbund i Sverige har en arbetskonflikt vid en ABB-fabrik. Svenska Pappers var på väg att utlysa en strejk samma morgon som konferensen började, men lyckades få till stånd ett bra avtal samma dag. Han sade att vi i en globaliserad värld visserligen kan arbeta tvärs över gränserna, men att kapitalet också förflyttas friare, utan hemland och utan känsla för att det skulle tillhöra någon viss nation, och att arbetarna allt oftare blir reducerade till bara en siffra.

Överkapacitet och jakten på större lönsamhet (fler företag går med vinst, men den är inte tillräckligt stor) leder till utkontraktering eller nedskärning av arbetstillfällen för våra medlemmar, tillade han.

En annan utveckling är nackdelarna med höga energi- och transportkostnader i denna energiintensiva sektor, där företagen söker kompensera detta med att sänka andra kostnader – något som påverkar våra medlemmar.

Ytterligare en trend är flytten till lågkostnadsländer. Företagen måste konkurrera och detta har vi nu tydligt sett i den finska lockouten. De finska arbetsgivarna hävdade att de – minst – ville ha sämre villkor än de svenska.

Alla fackföreningar i papperssektorn bör vara mycket tacksamma mot det finska facket som tog sig an den här striden – om de inte hade lyckats skulle diskussionerna i Sverige nu ha sett mycket annorlunda ut, med jämförelser t.ex. med Polen osv. Det är därför som den finska striden var viktig. De lyckades behålla sina nuvarande villkor. Fackföreningar måste göra en ännu större ansträngning för att utveckla internationellt arbete – bland annat genom globala avtal.

Sune Ekbåge framhöll att papperssektorn växer med minst 0,5 % baserat på förnyelsebar energi, vilket också är en fördel.

Brian Payne (ordförande i CEP, Kanada) gratulerade de svenska kollegorna till deras seger och lämnade en kort rapport om situationen i Kanada där två ofärdiga uppgörelser har lett till tvister som står emot modellavtalet i papperssektorn för östra Kanada. Pappersföretagen visste, när modellavtalet ingicks 2004, att de skulle behöva följa det.

Han sade att CEP anser att samarbetet mellan CEP och de finska facken varit mycket viktig; CEP har också fått stor hjälp av ICEM. CEP samarbetar också med fackföreningar i

Brasilien. Han påpekade vikten av global solidaritet för att CEP ska kunna stå emot företag på nationell nivå.

(Se CEPs fullständiga rapport (på engelska) på http://www.icem.org/files/PDF/Events_pdfs/2005paperCanadareport.pdf)

Don Langham (regionansvarig i USW, USA) presenterade sina kollegor och berättade om situationen i den amerikanska pappersindustrin. Han beskrev den som krisartad och påpekade att förbundet förlorat ca 70 000 arbetstillfällen under de senaste 15 åren.

Han informerade också deltagarna om att efter flera månaders kampanjarbete inom SCA – med de svenska fackens hjälp – gick företaget till slut med på att inte ingripa i valen om facklig representation i mjukpapperssektorn. Detta gjorde att facket kunde organisera sitt första pappersbruk sedan 1977. En liknande organiseringsframgång uppnåddes vid en befintlig anläggning i Arizona – även denna inom SCA – och med hjälp från det svenska facket. Don Langham tackade Sune Ekbåge för stödet.

USW stödde de finska pappersarbetarna under hela deras tvist; USW har också ett nära samarbete om Sappi med sina bröder i Sydafrika och Europa.

”Vi inser att vi inte kan överleva om vi inte samarbetar med fackförbund i andra länder”, sade Don Langham.

(Se den fullständiga rapporten från USW (på engelska) på http://www.icem.org/files/PDF/Events_pdfs/2005paperCanadareport.pdf)

Christer Larsson (Pappersindustriarbetareförbundet, Sverige) sade att saker och ting är lite pessimistiska med så många friställda, men en viktig aspekt inför framtiden är att papperskonsumtionen i hela världen visar att det fortfarande finns en enorm potential.

Europa och Nordamerika är nettoexportörer. Trycket på att minska kapaciteten kommer att öka i dessa delar av världen. Mellan 1999 och 2004 skedde en stark tillväxt i Asien medan produktionen i Nordamerika sjönk under samma period. Beräkningar uppskattar en konsumtionstillväxt på 60 miljoner ton, huvudsakligen i Asien. Frågan är: vem ska driva denna tillväxt? Det är viktigt att få medverka i detta, sade han.

Det kommer även i fortsättningen att finnas en överkapacitet som leder till fler nedskärningar. Exporten från Nordamerika och Europa kommer att hamna under press. Den europeiska industrin har både fördelar och nackdelar: där finns välutbildade arbetare, låga utsläpp och effektiv återvinning, men där finns också små bruk med låg produktionskapacitet som gör det svårt att konkurrera. I det långa loppet kanske många pappersbruk inte kommer att överleva. Inom EU har man en rad ekologiska krav som måste uppfyllas och som är högre än på andra platser, t.ex. Kyotoprotokollet. Facket måste forska mer när det gäller sådan utveckling.

Om branschen ska överleva måste den bli livsduglig, både ekonomiskt och på andra sätt. I detta avseende är ILO-konventioner viktiga. Eftersom strukturella förändringar är på väg måste de hanteras på ett socialt ansvarsfullt sätt, alla företag bör upprätta en dialog med arbetare och arbeta för socialt acceptabla lösningar. Svenska Pappers försöker uppmuntra denna dialog i Europa.

De allmänna europeiska trenderna gäller också i Sverige – 2004 var bra, 2005 mindre bra. Sektorn har mycket kapacitet, men realpriserna sjunker. Fabriker måste ibland läggas ner. Detta är till exempel nödvändigt i Sverige där det finns ett behov av att rationalisera branschen.

Iduigues Ferreira Martins (ordförande i SINAP, CNQ-CUT, Brasilien) berättade för deltagarna om en femdagarsstrejk i ett franskägt pappersbruk där 40 arbetare blev inlåsta i fabriken i fem dagar efter strejken, ett brott mot de fackliga rättigheterna.

Multinationella pappersföretag har startat produktion av massa och papper i Brasilien. Nya pappersbruk byggs; Stora Enso har ett samriskprojekt i den södra delen av Bahia och planerar att fördubbla sin produktion.

Den brasilianska massaproduktionen kommer förmodligen att fördubblas under de kommande tio åren på grund av ökad eukalyptusproduktion. Det finns nu ny teknik som gör det möjligt att odla eukalyptus ännu snabbare än de sedvanliga 7 åren.

Arbetslösheten ligger på 9,5 % och facket välkomnar de nya arbetstillfällena, men man ser också på hur dessa företag inrättar sina pappersbruk i landet. Facket ser på olika företag som etablerar sin verksamhet och hur de bedriver den – andra fackföreningar, däribland kanadensiska CEP, hjälper till i denna fråga.

Genomsnittslönen för arbetare är 250 USD – inte tillräckligt för att på allvar förbättra brasilianska arbetares tillvaro. Företagen söker sig till Brasilien tack vare dåliga villkor, låga miljökrav och bra klimat för att odla fiber. På många andra nivåer tar man mindre hänsyn. Ett exempel kan vara att ett visst företag avverkar skogen – sedan kommer det multinationella bolaget in och bygger anläggningen – och hävdar att de inte har gjort något fel med skogen.

Fackföreningar i hela världen har redan bidragit väsentligt till denna debatt.

(Se *analys av massa- och papperssektorn och arbetsrelationer i Brasilien* (på engelska) på http://www.icem.org/files/PDF/Events_pdfs/2005paperBrazilSINAP.pdf)

Jouko Ahonen (ordförande i Paperillitto, Finland) berättade om den finska konflikten med arbetsgivare som hade mycket olika saker på sin dagordning vilket gjorde fackets arbete extremt svårt. Under den 6 veckor långa lockouten i maj och juni 2005 betalades inga löner ut.

Företag som hävdade att de hade ekonomiska problem verkade dock både kunna och vilja lockouta arbetare och ta konsekvenserna av det.

Facket är mycket tacksamt för det internationella stöd det fick från andra fackföreningar. Detta var en av nycklarna till segern. Arbetsgivarna lyckades inte driva igenom sina krav.

Efter denna konflikt har facket fortfarande mycket svala relationer till arbetsgivarna. I höstas började arbetsgivare att ta med enskilda arbetare till polisstationen och låta förhöra dem där, i försök att anklaga dem för att inte arbetat "under den här tiden".

I Finland, liksom i andra länder, innebär överkapacitet att priserna inte kan gå upp. Stora Enso tillkännagav nedläggningen av en maskin i Finland så sent som veckan innan.

Facket står också inför fortsatta problem med kontraktarbetare. Avtalet med arbetsgivare säger att en särskild konsultation måste göras innan kontraktarbete tillåts. Det är en mycket viktig del av avtalet, sade han. Jouko Ahonen tackade också andra fackföreningar för den hjälp de tillhandahöll under våren 2005. Arbetsgivarna kommer att fortsätta med angreppen så ömsesidigt fackligt stöd är mycket viktigt.

Tatsuo Suzuki (ordförande i Kamipa Rengo, Japan) talade om socialt ansvar, och i synnerhet om miljön. Pappersindustrin använder mycket energi, så facket har många

uppgifter framför sig. Facket måste tänka på träden och miljön, som är viktiga för dem, i synnerhet i Asien.

I Kina pågår en hel del aktivitet och det är ibland ett problem.

I den japanska massaindustrin tittar facket på alternativa energikällor till bensen och vill också öka mängden skogsmark. Det är ett gott råd till arbetsgivarna att göra detsamma.

Miljön är viktig för facken och Kemipa Rengo vill att även ICEM tar sig an denna fråga.

Pasco Dyani (CEPPWAWU, Sydafrika) instämde med konferensens målsättning och bekräftade behovet av konkreta förslag och resultat.

Han sade problemen i Sydafrika huvudsakligen kommer från två företag: Sappi och Mondi – det första problemet är demografi, det andra är skillnaden mellan arbetare och tjänstemän, och det tredje är tillfälliga permitteringar utan betalning vilket praktiseras av både Sappi och Mondi. Han noterade att de sydafrikanska produktivetsfrågorna fortfarande är ledningens privilegium – facket har ingenting att säga till om. Facket måste stå för ledarskap och ICEM är på rätt väg för att göra just det. Initiativet för att skapa ett fackligt nätverk inom Sappi kom från ICEM.

CEPPWAWU ställde för en tid sedan upp 5 krav:

- läkarvård;
- policy kring begravningar;
- inrättandet av ett förhandlingsråd;
- utbildning och träning, fortbildning, och
- jämställdhet på arbetsplatsen.

CEPPWAWU lyckades få alla dessa krav tillgodosedda genom nätverksarbete och med hjälp av amerikanska arbetare. De fick inte strejka, men deras närvaro vid möten möjliggjorde alla dessa krav. När de amerikanska arbetarna drabbades av nedläggningar vid ett Sappi-bruk tog CEPPWAWU i gengäld upp frågan på hög nivå med Sappi i Sydafrika.

Pasco Dyani framhöll vikten av att man hjälps åt med att bygga ut nätverken till alla kontinenter vilket kommer att säkerställa praktiskt solidaritet. Facket måste rikta in sig på kapitalet, annars famlar man bara i blindo.

Francisco Pinto Filho (ANATIPEL, SNQ/Forca Sindical, Brasilien) berättade att hans fackförbund representerar 66 000 arbetare med anknytning till Forca Sindical. Han berättade att han tagit med sig ett dokument med en analys av situationen i Brasilien, en profil över Brasilien, socioekonomisk information, information om plantager samt statistik över massa- och pappersproducenter. Facket planerar att hålla seminarier om nätverksarbete för företag i hela världen. Man arbetar också för hälsa och säkerhet och hjälper till med den världsomspännande kampanjen mot utkontraktering.

(Se det fullständiga dokumentet (på engelska, spanska och portugisiska) på http://www.icem.org/files/PDF/Events_pdfs/2005paperCanadareport.pdf; http://www.icem.org/files/PDF/Events_pdfs/2005paperBrazilANASP.pdf; http://www.icem.org/files/PDF/Events_pdfs/2005paperBrazilANAPO.pdf)

Hans-Cristian Gabrielsen (Fellesforbundet, Norge) påpekade att många av problemen i Norge liknar dem som de finska och svenska facken brottas med. Problemen i Norge är strukturella, och hör ihop med att sektorn har många små maskiner och höga råmaterial- och energipriser.

Emellertid gör situationen för ett land utanför EU att de låga priserna förstärks av växelkurserna, dvs. det sker förhöjd prisreduktion som slår hårdare i Norge.

Fellesforbundet har arbetat för att förhindra utkontraktering av underhåll, men för några år sedan lyckades man inte komma särskilt långt. På senare tid har det emellertid visat sig att utkontraktering inte har medfört större vinster, vilket leder till att underhållet nu återgår till företagen.

Wiel Brand (branschsekreterare i Bondgenoten, Nederländerna) berättade att Stora Enso ville öka sin vinst med 350 miljoner euro. Företaget aviserade nedläggning av ett bruk i landet och uppgav lockouten som ett av skälen till detta.

Hygienpappersbruket i Tilburg lades ned och flyttades till Polen som är billigare och närmare till den allt viktigare ryska marknaden. Det förestående samgåendet mellan Smurfit och Kappa borde leda till än större försäljning och flera nedläggningar.

Oleg Gutorenko (viceordförande i Russian Forest and Related Industries Workers' Union) sade att konferensen är viktig för hans fackförbund. Verkligt fackligt arbete kom i gång i Ryssland så sent som 1990, och när Sovjetunionen föll samman gjorde massa- och pappersindustrin detsamma. När det gäller produktion har sektorn ännu inte kommit upp till 1980 års siffror. Sektorn var en av de första som privatiserades i landet och de flesta pappersföretag tillhör numer multinationella bolag.

Problemen som tagits upp av konferensdeltagarna finns även i Ryssland. Vissa problem är emellertid mer unikt ryska. Många av landets pappersbruk är stora och gör att det bildas samhällen med bara ett enda företag. När ett sådant bruk läggs ner blir en hel stad arbetslös utan möjlighet till annan sysselsättning på hundratals mils omkrets.

Den finska konflikten var viktig för fackets arbete i sektorn och förde med sig en verklig insikt om hur viktigt det är med solidaritet och i synnerhet internationell solidaritet via ICEM. Den visade också vikten av sammanlänkade fackföreningar inom sektorerna.

Oleg Gutorenko avslutade med att säga att internationell solidaritet kommer att bli allt viktigare för de ryska pappersarbetarna.

Walter Zwierschutz (Chemiegewerkshaft, Österrike) sade att hade möjlighet att delta i Paperiliittos kongress. I Österrike fick man beställningar från Finland några dagar efter att lockouten avbröts. De österrikiska kollegorna hade det inte lätt med att hantera dessa order med nödvändig känslighet.

Bruno Bachely (förbundssekreterare i FGTB, Belgien) informerade deltagarna om att man i Belgien undertecknade ett ramavtal i maj. De flesta arbetsgivare tar emellertid den enklaste utvägen med vissa uppenbara överträdelser.

Man har också problem vid Stora Enso i Gent där arbetarna är mycket missnöjda med ledningen. Stora Enso har återigen börjat tala om utkontraktering och behovet av att förvandla 1 januari till arbetsdag. Tjänstemannaavtalet blev klart före arbetarnas avtal – vanligen är det tvärtom – och detta har lett till problem.

En förlikningsnämnd har inrättats. Emellertid accepterade arbetsgivarna inte de flesta av nämndens krav. Arbetsgivarna beslöt till exempel plötsligt att skjuta upp förhandlingarna i 3 dagar, vilket ledde till tre ytterligare tre dagars strejk.

Så vad betyder det egentligen när de säger att de inte har några pengar?

Fred Higgs (ICEMs generalsekreterare) talade om företagens sociala ansvar som koncept, vilket – trots de många definitionerna – först och främst handlar om hållbar utveckling. Denna definition uppger tydligt att om företagen vill arbeta enligt god affärssed, måste verksamheten vara hållbar. När detta diskuteras inom ILO måste företag, stater och andra intressenter vara medvetna om att ICEM kommer att insistera på att respekten för centrala fackliga rättigheter är avgörande för verklig hållbarhet. ILO – är även om organisationen har sina svagheter – viktig när det gäller att fastställa normer.

Ett annat område är Global Compact, sade Higgs, ett FN-initiativ genom vilket företag skriver under på tio grundläggande principer och tillämpar dem i hela världen oavsett om dessa principer ingår i nationella lagstiftningar eller ej. Fred Higgs berättade om ett Global Compact-möte i Kina i december, där man övervägde att förbättra initiativet. En viktig fråga är integritet, särskilt när det gäller rapportering. En möjlighet med Global Compact är offentlig utslutning och därför kan det vara en god idé att titta på förteckningen över företag eftersom detta kan ge lite användbar ammunition.

Paus

Fred Higgs (ICEMs generalsekreterare) presenterade kort de globala avtalen. Han betonade att de globala avtalen inte täcker alla områden som berör nationella medlemmar, utan snarare ålägger företagen att respektera grundläggande fackliga rättigheter (föreningsfrihet, rätten att förhandla kollektivt), internationella mänskliga rättigheter och principer som säkerställer skydd för hälsa, säkerhet och miljö. ICEM vill i allt större utsträckning bygga ut de globala avtalen till områden som exempelvis företagets svar på hiv-aids (t.ex. genom att få dem att gå med på ILOs regler) och kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft.

Den aktuella grundläggande omstruktureringen av ICEM har blivit nödvändig genom sjunkande inkomster och medlemsantal som även om det är svårt, också utgör en möjlighet att se över hur saker och ting görs. Med utsikten att ha ingått 20 globala avtal vid nästa kongress måste ICEM börja se över dem vartannat år i stället för varje som ett sätt att hantera den växande arbetsbelastningen. Man måste dessutom lägga över en del av arbetet på medlemsförbunden.

ICEM bygger upp en databas över arbetsplatser som täcks av globala avtal, något som gör det möjligt för ICEM att samla information från hela världen före ett möte med företaget.

Eftersom det första steget mot undertecknandet av ett globalt avtal ofta är att ett medlemsförbund inleder en diskussion med ett multinationellt bolags huvudkontor i sitt eget land, bad Fred Higgs medlemmarna att vända sig till ICEM med utkasten till globala avtal innan de diskuterar med företagsledningen eftersom det finns vissa grundläggande principer som bör observeras och som går utanför förhandlingar på nationell nivå.

Fred Higgs hälsade representanter för Norske Skog välkomna, och påpekade att deras medverkan vid konferensen även detta, utöver att företagsledningen själv gått ut med avtalet offentligt, visade att det är ett bra avtal.

Axel Thuve (vice vd, personalavdelningen, Norske Skog, Norge) sade att det kanske verkar lite underligt att en representant för ledningen deltar i en facklig konferens, men att han fann det mycket intressant.

Han gick igenom Norske Skogs erfarenhet av det globala avtalet, dess värde för företaget och implementeringsmekanismerna.

(Se Powerpointpresentationen (på engelska) på <http://www.icem.org//files/File/Powerpoints/0511EugenePaper.ppt>;

Axel Tuve pratade om varför företaget ingick i det globala avtalet och sade att hela konceptet bygger på det norska tänkandet och deras affärskultur. Företaget tror på att behandla sin personal på det sättet och sätter sin ära i att föra ut detta koncept i världen när man förvärvar nya bruk. Bra resultat i området hälsa och säkerhet (4 % frånvaro globalt) beror på den nära relationen som företaget har med sina anställda och deras fackliga representanter.

Kåre Leira (huvudrepresentant för facket i Norske Skog, Norge) presenterade några praktiska aspekter med införandet av det globala avtalet och tog upp framsteg som avtalet har medfört för arbetare i Europa, Sydamerika och Australasien.

(Se Powerpointpresentationen (på engelska) på <http://www.icem.org//files/File/Powerpoints/0511EugenePaper.ppt>;

Christer Larsson (Pappersindustriarbetareförbundet, Sverige), berättade om sin medverkan i förhandlingarna om det globala avtalet med SCA och sade att det är den globala fackliga federationen som bör underteckna globala avtal, medan de nationella facken har en stor och viktig betydelse för att etablera de första kontakterna och utgöra en bro till ICEM.

Han sade att det är en fråga om strategier: Måste vi alltid förbättra avtalen, eller kan vi även gå med på en basversion med till exempel endast ILO-konventionerna.

Han föreslog att ICEM ska formulera några riktlinjer som visar vilka punkter som måste ingå i ett avtal och instämde samtidigt med att ICEM måste engageras på ett tidigt stadium i förhandlingarna. Han tillade att det också skulle vara bra att få en tydlig uppfattning om hur ICEM kan hjälpa till när det gäller att följa upp globala avtal.

Michael Linnartz (sekreterare för internationella avdelningen i IG BCE, Tyskland) ville veta hur mötena med de globala forumen samordnas med ledningsmötena.

Frans Michielsen (FNV, Nederländerna), talade om Europa och ville veta hur de europeiska företagsråden skulle träffas i händelse av oförutsedda omständigheter.

Kåre Leira (huvudrepresentant för facket i Norske Skog, Norge) förklarade att arbetstagarrepresentanterna deltar i de viktiga ledningsmötena på samma villkor som ledningen. Vid tidpunkten för sådana möten håller det globala arbetstagarforumet ett förberedande möte inför det huvudsakliga mötet och ytterligare ett efteråt. När det gäller europeiska företagsråd träffas de mest en gång om året, vid behov oftare. Inom företagsrådet finns också en kommitté som träffas oftare.

Francisco Pinto Filho (ANATIPEL, SNQ/Forca Sindical, Brasilien) sade att det globala avtalet med Norske Skog är av intresse för Brasilien eftersom Norske Skog har ett bruk i staden Jaguaraiá. Han tog upp frågan om den stora löneskillnaden mellan Brasilien och företagets hemland samtidigt som produkten från båda länderna säljs på den globala marknaden till samma pris, och ansåg att den här typen av frågor inte får utrymme i debatten.

Fred Higgs (ICEMs generalsekreterare) sade att förhållandet mellan globala avtal och företagsråd kan behöva tänkas över eftersom inte alla valda arbetstagarrepresentanter i dessa är medlemmar i facket och ICEM arbetar genom fackliga strukturer, till exempel

genom att skapa globala företagsnätverk. Alltså kanske det helt enkelt inte går att exportera konceptet europeiska företagsråd.

Han betonade behovet av att förbättra globala avtal om inte miniminormer ska förvandlas till maximinormer.

En bra start gentemot globala avtal kan vara informella möten med en koncernchef, när man väl kommit överens med företagsledaren, kan resten gå fortare.

Han betonade också att globala avtal har en begränsning eftersom det finns hundratals multinationella företag i ICEMs sektorer, de naturliga samtalspartnerna är istället internationella arbetsgivarorganisationer och ICEM har redan haft kontakt med dessa i kemi- och gruvsektorerna. ILO kanske måste uppmuntras att få företagen att inrätta internationella branschorganisationer för arbetsgivare. Om man kan komma överens om grundläggande normer med dessa skulle det säkerställa betydligt högre täckning. Han uttryckte en förhoppning om att ICEM i framtiden skulle ha två slags globala avtal – sektoravtal och företagsavtal.

Paus

Fred Higgs (ICEMs generalsekreterare) presenterade frågan om kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft – nästa sessions ämne – och berättade att 90 % av ICEMs medlemsförbund ser kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft som bland de tre-fyra största problemen de har att tackla.

Han informerade deltagarna om den studierapport Celia Mather har gjort och den tiopunktsstrategi som har formulerats som ett resultat av detta. Egentligen finns det 10 åtgärds punkter på internationell nivå och 10 på nationell nivå.

Det första elementet i ICEMs kampanj var att starta en internationell kampanj med normsättande organ – ILO, OECD, EU – och tidigare har inget sådant försök lyckats med att komma fram till någon form av standard eftersom frågan definierades i komplicerade termer. Komplicerade termer skapade alldeles för komplicerade möjliga lösningar och ingen kunde komma överens. ICEM har därför kommit på en enklare idé: ingen utkontraktering utan föregående konsultation med den berörda fackföreningen. Detta skulle möjliggöra för facket att ha något att säga till om i frågan och ställa alla möjliga slags krav. Fred Higgs informerade deltagarna om att ICEM redan officiellt har skrivit till ILO och OECD, och att man tillsammans med EMCEF ämnar skriva till Europaparlament. Detta kommer också att kräva lobbyarbete från medlemsförbunden.

Vi kommer att behöva er, våra medlemmars, hjälp med allt detta.

Ett annat element i ICEMs kampanj är att skaffa resurser för att ge praktisk hjälp till medlemmar som redan möter problemet med kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft.

Fred Higgs informerade deltagarna om sin avsikt att få med de globala fackliga federationerna och FFI i kampanjen och att detta kommer att framföras vid de globala fackliga federationernas gemensamma möte i januari.

Gerry Veart (global samordnare för kampanjen mot kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft, ICEM) berättade om ICEMs konferens om kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft som hölls i september 2005 och presenterade frågan samt ICEMs kampanj.

(Se hela Powerpointpresentationen (på engelska) på <http://www.icem.org//files/File/Powerpoints/0511EugenePaper.ppt>;

Fred Higgs (ICEMs generalsekreterare) delade med sig av sina erfarenheter av frågor om kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft i olika länder och betonade att kontraktsarbete går igenom olika stadier i olika delar av världen och att ICEM bör kunna informera sina medlemmar om sådant man lärt sig i olika delar av världen. Han nämnde ett det kanske blir nödvändigt med en internationell enhet som kunde forska kring internationella entreprenörer, något som skulle kräva medverkan av alla globala fackliga federationer. Han framhöll att företagen använder kontraktsarbetare eftersom de tror att det är lönsamt, men facket måste övertyga dem om att det är betydligt bättre att arbetstagarna arbetar för ett enda företag.

Walter Silva (CUOPYC, Uruguay) berättade om situationen i sitt land, och medgav att facken inte varit så aktiva i frågan om kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft som de borde ha varit. Han poängterade att facket måste tänka på att de arbetare som utför kontraktsarbete till syvende och sist också är arbetare som behöver en fackförening. Han berättade att hans fackförbund bett den nya, progressiva regeringen att förse dem med databaser för att kunna övervaka arbetsförhållanden i bemanningsföretag, och facket har upptäckt att dessa företag kan bryta mot lagen (t.ex. genom att inte betala obligatoriska försäkringar) för att få konkurrensfördelar. Hans fackförbund har också haft diskussioner med departementet om möjligheten att certifiera kontraktsarbetares kunskaper. Han anmärkte att facken måste lära sig mer om området kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft.

Wiel Brand (branschsekreterare i Bondgenoten, Nederländerna) informerade deltagarna om att det i Nederländerna finns ett antal kollektivavtal och vissa lagar som reglerar användning av kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft och som föreskriver t.ex. att kontraktsarbetare åtminstone ska få samma lön. Staten reglerar också frågor med avseende på arbetare som blir sjuka.

Fred Higgs (ICEMs generalsekreterare) noterade att det exemplet var en utmärkt demonstration av bra lagstiftning och att de flesta länder i Europa har någon form av lagstiftning kring användningen av kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft. Men det hela bör betraktas med viss försiktighet: när kontraktsarbetare får samma lön som anställda arbetare, är det ändå inte särskilt säkert att de får samma allmänna förmåner och de har definitivt inte samma anställningstrygghet. Han varnade också deltagarna för att protestera mot användning av kontraktsarbetare enbart på ekonomiska grunder. Ett företag kan betala mer till kontraktsarbetare och ändå vinna på affären, eftersom kontraktsarbetare kan "kopplas av och på": och om facket inte förhindra att kontraktsarbetare anlitas, bör de börja behandla dem som jämlikar.

Brian Payne (ordförande i CEP, Kanada) sade att hans förbund håller med om att utkontraktering är ett enormt problem som löper tvärs över alla sektorer. CEP har fokuserat på arbetsgivarna snarare än på arbetarna själva och konstaterar att om arbetsgivarna vill ha samarbete måste de behandla alla sina arbetare rättvist. I byggnadsindustrin organiserar facket nu entreprenörer. I åtminstone ett fall, där ABB kom in som entreprenör, klagade facket för arbetsgivaren att deras samarbete stod i direkt relation till företagets hantering av frågor om utkontraktering. Brian Payne tog upp ytterligare ett exempel, ett telefonbolag som facket övertalade att återta kontrollen över ett avknoppat företag. CEP anser att man måste vara envis och militant när det gäller kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft. Det är särskilt viktigt att alla fackföreningar i världen hjälps åt med denna fråga.

Pasco Dyani (CEPPWAWU, Sydafrika) berättade att sydafrikanska fackförbund diskuterat kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft redan för flera år sedan. COSATU antog en resolution om att organisera kontraktsarbetare och facken behöver arbetsinspektörer. Regeringen har visat sig vara hjälpsam i viss utsträckning. Pasco Dyani sade att hans

förbund har märkt att strejkrätten är mycket viktig som påtryckningsmedel när det gäller kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft. Han höll också med generalsekreteraren om att facket inte kan vinna argumentationen enbart med ekonomiska argument. I ett försök att hjälpa kontraktsarbetare har CEPPWAWU skrivit under en säkerhetsdeklaration med Sasol, ett kemiföretag i vilket flera explosioner har dödat många arbetare. Denna deklaration har förmodligen räddat arbetares liv. Han betonade behovet av att facken fortsätter sitt arbete och utövar påtryckningar på regeringen eftersom ingenting serveras på silverfat.

Marcos Antonio da Silva Bernucio (FUB/SNQ, Brasilien) gratulerade ICEM till att ha dragit igång debatten om frågan med kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft som sträcker sig långt utanför ICEMs sektorer, och omfattar hur man nu definierar arbete. Han sade att facken bör komma i ett bättre läge för att motverka problemet med kampanjen som bygger på den strategi som diskuteras. Han framhöll att en tredjedel av arbetarna som hans förbund förlorat sedan 1990 varit offer för utkontraktering. Hans förbund har försökt förebygga utkontraktering på arbetsplatserna genom att använda säkerhets- och produktivetsfrågor som argument. Han berättade om systemet med "begränsade kontrakt", som skiljer sig något från vanligt kontraktsarbete, och som införts av den brasilianska staten för att bekämpa stigande arbetslöshet och han betonade vikten av att organisera arbetare med begränsade kontrakt för att skydda dem genom arbetsavtal. Han tog också upp behovet av ett globalt perspektiv och angreppssätt eftersom inget enskilt fackförbund kan göra detta.

Sune Ekbåge (ordförande i Pappersindustriarbetareförbundet, Sverige) avslutade diskussionen med att säga att deltagarnas bidrag visar att det är rätt av ICEM att prioritera kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft. Han anmärkte att Fred Higgs och Gerry Veart uppvisar stort engagemang på detta område och tillade att nationella branschförbund definitivt måste titta närmare på dessa frågor och han kände som ordförande också att kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft måste prioriteras.

Dag 2

Carol Bruce (ansvarig för kvinnofrågor, ICEM) talade om jämställdhet i sektorn, och tog upp några trender som potentiellt kan leda till att fler kvinnor kommer att arbeta i sektorn där jämställdhet ännu inte verkar vara en stor fråga, t.ex. kommande brist på arbetskraft, förändrade regler för nattarbete och det faktum att flickor generellt visar sig vara bättre studenter samt att pappersindustrin tillhandahåller löner över genomsnittet. Men eftersom fler och fler kvinnor arbetar i papperssektorn påverkas de samtidigt i större utsträckning av nedläggningar. Ett annat ämne för diskussion är sexuella trakasserier, ett fruktansvärt problem som tvingar kvinnor att återgå till sina "sysselsättningsghetton" (t.ex. städning, catering, etc.).

Jozef Brown (IGBCE, Tyskland) berättade att de märker att fler och yngre kvinnor är villiga att arbeta i papperssektorn, bland annat med skiftarbete, och att det viktigaste problemet de står inför nu är barnomsorg. Kvinnor måste ge upp sitt arbete när de får barn. Genom arbetet i företagsråd försöker facket hjälpa till att ordna barnomsorg, även för helg- och skiftarbete. När det gäller sexuella trakasserier på arbetet sade han att de absolut inte hade några problem på det området.

Alberique Deplanque (Federation F.O. Papier Carton, Frankrike) informerade om att man i Strassburg där han arbetar har program för att få jämvikt i personalen och få in flera kvinnliga arbetare. Och kvinnor har bara kunnat arbeta nattskift sedan 2000. I Grenobleområdet används subventioner för detta ändamål. Han sade att federationen också arbetar med frågor om lika lön, eftersom det fortfarande finns en löneskillnad på upp till 30 % mellan män och kvinnor, en stor skillnad från situationen i Skandinavien.

Idrigues Ferreira Martins (CNQ-CUT, Brasilien) informerade om att hans förbund i ungefär 10 år har haft paragrafer i kollektivavtal som specifikt handlar om kvinnofrågor, till exempel bättre villkor vid mödraskap. Antalet kvinnor som arbetar i sektorn fluktuerar från år till år. Många kvinnor arbetar på eukalyptusplantager. Han sade att facket nu försöker få med skrivningar om sexuella trakasserier i kollektivavtal, särskilt avseende psykisk press, men att man ännu inte lyckats få med några sådana skrivningar.

Carol Bruce (kvinnor, ICEM) bad deltagarna att skicka in alla sådana erfarenheter så att ICEM kan distribuera den nya informationen till alla i hela världen.

Reg Green (sekreterare för hälsa, säkerhet och miljö och övervakare av globala avtal) presenterade ämnet arbetarskydd och miljö och tog upp frågor kring detta i sektorn.

(Se hela Powerpointpresentationen på <http://www.icem.org//files/File/Powerpoints/0511EugenePaper.ppt>;

Paus

Brian Kohler (nationell arbetarskyddsrepresentant, CEP, Kanada) fortsatte med frågan om arbetarskydd och miljö och presenterade strategier och taktiker som företag använder för att hantera arbetarskyddsfrågor och som används mot arbetare och deras fackföreningar. Han förtecknade och avslöjade den sanna naturen hos företagsledningars program för att "förbättra säkerheten", t.ex.

1. Direkt och indirekt vedergällning, fokus på anställda (aktivist = bråkmakare)
2. Sysselsättningsutpressning (om ni envisas lägger vi ner fabriken)
3. Fientligt kompenstationssystem
4. Avreglering, frivilliga normer, prestandabaserade regler
5. Beteendeoriktade säkerhetsprogram
6. Program för välbefinnande
7. Medicinsk övervakning och drogtest
8. Elektronisk övervakning och säkerhet

(Powerpointpresentationen kan beställas från eugene.kuprin@icem.org).

Wiel Brand (branschsekreterare i Bondgenoten, Nederländerna) sade när det gäller arbetarskydd fungerar pappersindustrin i Holland inte särskilt bra och betraktas som den riskablaste industrin där många arbetare tvingas gå i förtidspension. 2001 undertecknades ett femårsavtal mellan Association of Dutch Papermakers, staten och facken vilket ledde till nya normer för bullernivåer, giftiga ämnen etc. Man lyckades uppnå viss minskning av bullernivåerna när det instiftades ett pris för detta i Europa. Antalet olyckor har minskat under de senaste åren. Wiel Brand tror att många andra länder kan lära sig något av detta avtal.

Jouko Ahonen (ordförande i Paperiliitto, Finland) anmärkte att de har haft dubbelt så många dödsolyckor som andra områden. Han påpekade också att de fått en säkrare pappersindustri efter att facket diskuterat frågan med arbetsgivarna. Facket försöker se till att arbetarskyddet hamnar i centrum. Ett annat problem är den höga sjukfrånvaron och att många människor väljer förtidspensionering. Han sade att arbetsgivarna nu försöker försena sjukförmåner och därigenom slippa undan den verkliga frågan: varför är arbetarna sjuka? En orsak är att de oroar sig för riskerna i jobbet och detta är en fråga som facken nu försöker samarbeta kring.

Toshihiro Yoshino (Kamipa Rengo, Japan) informerade deltagarna om att antalet olyckor i sektorn minskade under 2004 men att även om antalet har sjunkit är det fortfarande

högre än i andra industrier. Han poängterade att säkerheten måste garanteras. Han anmärkte att det växande antalet arbetare med mental ohälsa är en fråga som måste tas upp eftersom arbetarna befinner sig under stor press och känner sig oroliga, och företagsledningarna bör aktivt medverka till att hantera detta; facket har en plikt mot arbetarna och måste vidta åtgärder för att förebygga ytterligare försämring av den mentala hälsan.

Iduigues Ferreira Martins (ordförande i SINAP, CNQ-CUT, Brasilien) berättade om en arbetare som efter att ha arbetat i 12 timmar dog av att krossas i valsarna på en pappersmaskin. En 30 timmar lång strejk om säkerhet följde på detta. Han sade att många olyckor som denna rapporteras varje månad, och att många arbetare blir döva. I ett enda företag utnyttjade 300 arbetare sjukförsäkringen på grund av att de utvecklade hälsoproblem. Mycket miljöaktivism pågår också i Brasilien med avseende på eukalyptusplantagerna. Arbetsgivarna är aktiva inom området och går ibland samman med andra grupper. Den brasilianska socialförsäkringen täcker miljontals arbetare men går för närvarande med förlust, vilket påverkar arbetare på många sätt.

Brian Kohler (förbundsrepresentant – HSE, CEP, Kanada) bad deltagarna att vara på sin vakt mot nationell statistik och sade att sådan information bör behandlas med försiktighet. Mycket information är inkorrekt eller missledande och siffrorna är ofta så låga att de blir ovidkommande. Kohler framhöll att information lätt kan manipuleras, särskilt när det gäller frågor som t.ex. förtidspension. Han undrade om denna fråga inte används som en ursäkt för att inte rapportera sjukdom och olyckor. Han tog upp ytterligare ett exempel från Kanada: den kanadensiska hälsovårdsnämnden beräknar att 9.5 % av cancerfallen är arbetsrelaterade, medan de officiella siffrorna visade på betydligt lägre resultat.

Reg Green (sekreterare för hälsa, säkerhet och miljö och övervakare av globala avtal, ICEM) betonade vikten av globala avtal och behovet av att öka antalet sådana, och påpekade att ICEM, även om ett bra sätt är att ingå avtal med individuella företag, i större utsträckning bör försöka få till stånd avtal med internationella branschövergripande organisationer. Han uppmuntrade deltagarna att närma sig företag som de har bra relationer med för att se om de kan inleda arbete mot ett globalt avtal.

Paus

Fred Higgs (ICEMs generalsekreterare) presenterade konferensdeklarationen, och uttryckte en förhoppning om att den på ett korrekt sätt speglade de senaste två dagarnas diskussioner.

ICEMs deklARATION om massa- och papperssektorn

Vid ett möte i Bryssel, Belgien den 15–16 november 2005 antog 65 fackliga delegater från 17 länder vid ICEMs världskonferens om massa- och pappersindustrin följande uttalande:

Vi har förståelse för företagens nuvarande svårigheter i den globala pappersindustrin och den ofrånkomliga omstruktureringen som påverkar arbetare och deras familjer. Konferensen antog emellertid en resolution för att göra det klart för massa- och pappersindustrin att fortsatt internationell facklig solidaritet kommer att användas för att skydda arbetares och deras familjers intressen under denna svåra period för den globala papperssektorn.

Konferensen uppmärksammade också de oöverträffade internationella solidaritetsaktionerna som genomförts på senare tid. Detta skapar en grund för ytterligare internationellt nätverksarbete i massa- och pappersindustrin.

Sådana åtgärder visar tydligt viljan hos ICEMs globala fackliga medlemmar i massa- och papperssektorn att motsätta sig tuffa och inhumana attacker på arbetare och deras kollektivavtal i syfte att uppnå affärsmässiga mål.

Konferensen antog följande förslag:

- Under den kommande fyraårsperioden fram till ICEMs nästa världskonferens om massa- och pappersindustrin ska medlemsförbund sträva efter att inleda dialog och uppnå ytterligare globala avtal med massa- och pappersföretag.
- Anslutna fackföreningar ska använda nya och nyskapande nätverksmetoder sinsemellan för att ytterligare förstärka den globala fackliga solidariteten.
- Anslutna fackföreningar ställer sig till fullo bakom ICEMs kampanj mot missbruket av kontraktsarbete och inhyrd arbetskraft i alla aspekter av arbetslivet.
- Anslutna fackföreningar ska bli mer uppmärksamma i övervakningen och säkerställandet av ansvarsfullt uppträdande från globala företag i massa- och pappersindustrin med avseende på hälsa, säkerhet och miljö.
- Anslutna fackföreningar ska åta sig att öka sina ansträngningar när det gäller den alltid aktuella genusfrågan om lika lön för lika arbete och säkerställa att all genusbaserad diskriminering blir eliminerad på arbetsplatserna.

Alla medlemmar i ICEM är fast beslutna att säkerställa att de kan rapportera verkliga framsteg med avseende på ovanstående vid nästa världskonferens för massa- och pappersindustrin.

Antogs den 18 november 2005
Bryssel, Belgien

Sune Ekbåge (ordförande i Pappersindustriarbetareförbundet, Sverige) föreslog att konferensdeltagarna skulle anta deklARATIONEN och sedan distribuera den bland de sina.

Deklarationen antogs enhälligt.

Sune Ekbåge (ordförande i Pappersindustriarbetareförbundet, Sverige) aviserade valet av en ny ordförande för ICEMs pappersindustrisektion och påminde deltagarna om att han bara är tillförordnad ordförande för papperssektionen.

Brian Payne (ordförande i CEP, Kanada) nominerade Jouko Ahonen från finska Paperiliitto till nästa ordförande för pappersindustrisektionen.

Pasco Dyani (CEPPWAWU, Sydafrika) instämde i den nomineringen.

Jouko Ahonen valdes enhälligt till ordförande för ICEMs pappersindustrisektion.

Jouko Ahonen (ordförande i Paperiliitto, Finland) tackade konferensdeltagarna för det stora förtroende de visar honom genom att välja honom till ordförande för pappersindustrisektionen. Han noterade att deltagarna under de senaste två dagarna hade

tittat på många frågor; att mycket hade uppnåtts och att mycket fortfarande återstår att göra. Han framhöll att facken har stora möjligheter om de kan samarbeta, eftersom ICEM spelar en allt större roll för att uppnå denna enighet.

Sune Ekbåge (ordförande i Pappersindustriarbetareförbundet, Sverige) sade att han var övertygad om att konferensen gjort rätt val och hyllade Jouko Ahonen som en bra kollega och en bra fackföreningsman.

Han informerade om att man nu gått igenom hela dagordningen för konferensen och tackade dem för att varit aktiva och disciplinerade under hela konferensen, något som underlättat hans arbete. Han tackade Fred Higgs och alla anställda i ICEM som gjort ett fantastiskt arbete. Han tackade även tolkarna.

Sune Ekbåge förklarade därefter ICEMs konferens om massa- och pappersindustrierna 2005 avslutad.